

SUDERINTA

Vertybinių popierių komisijos
posėdyje 2007 m. sausio 25 d. Nr. 2K–43

PRIIMTA

AB „Vilniaus vertybinių popierių
birža“ valdybos posėdyje
2007 m. sausio 26 d.
Protokolo Nr. 07-07

GARANTINIO FONDO FORMAVIMO IR NAUDOJIMO TAISYKLĖS

1. Taisyklių paskirtis ir teisinis pagrindas

1.1. Garantinio fondo formavimo ir naudojimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato:

1.1.1. Garantinio fondo formavimo tvarką;

1.1.2. Biržos narių įmokų į Garantinį fondą apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką;

1.1.3. Garantinio fondo lėšų panaudojimo tvarką;

1.1.4. Garantinio fondo lėšų investavimo tvarką;

1.1.5. Biržos narių atsakomybę už finansinių įsipareigojimų nevykdymą Garantinio fondo atžvilgiu.

1.2. Šių Taisyklių teisinis pagrindas – Akcinės bendrovės „Vilniaus vertybinių popierių birža“ prekybos taisyklių (toliau – Prekybos taisyklės) 65–68 punktai. Rengiant Taisykles, atsižvelgta į Rygos ir Talino vertybinių popierių biržų taisykles, reglamentuojančias šių biržų garantinių fondų formavimo ir naudojimo tvarką.

1.3. Siekiant palengvinti Biržos nariams, kurie taip pat yra ir Talino, ir (arba) Rygos vertybinių popierių biržų nariai ar siekia jais tapti, šių biržų garantinių fondų reikalavimų vykdymą, pagrindiniai Baltijos valstybių biržų garantinių fondų reikalavimai yra, kiek įmanoma, suderinti. Baltijos valstybių biržos yra sudariusios bendradarbiavimo sutartį (toliau – Bendradarbiavimo sutartis), kurioje nustatyta bendra Baltijos valstybių biržų garantinių fondų apskaitos bei pranešimų apie mokėtinas įmokas arba gautinas sumas tvarka.

2. Taisyklėse vartojamos sąvokos

2.1. Baltijos valstybių biržos – Vilniaus, Rygos ir Talino vertybinių popierių biržos.

2.2. Biržos nario buveinės birža – tai viena iš Baltijos valstybių biržų, kuri yra įregistruota kaip juridinis asmuo toje pačioje valstybėje kaip ir Biržos narys. Tuo atveju, kai Biržos narys yra įregistruotas ne Baltijos valstybėje, t. y. ne Estijos, Latvijos ar Lietuvos Respublikoje, Biržos nario buveinės birža laikoma ta Baltijos valstybių birža, kuriai pirmai buvo pateikta narystės paraiška arba per kurią narystės paraiška buvo pateikta kitoms Baltijos valstybių biržoms.

2.3. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos turi tokią pačią prasmę kaip Prekybos taisyklėse.

3. Garantinio fondo formavimas

3.1. Garantinio fondo formavimo tikslas – sumažinti atsiskaitymų už akcinėje bendrovėje „Vilniaus vertybinių popierių birža“ (toliau – VVPB) sudarytus automatinio įvykdymo sandorius riziką ir stengtis užtikrinti, kad atsiskaitymai už automatinio įvykdymo sandorius būtų įvykdyti šių Taisyklių ir Atsiskaitymų už Vilniaus vertybinių popierių biržoje sudarytus sandorius taisyklių nustatyta tvarka tiek, kiek leidžia Garantinio fondo lėšų suma konkrečiu laiko momentu.

3.2. Garantinis fondas yra formuojamas iš Biržos narių įmokų, kurios apskaičiuojamos ir sumokamos šių Taisyklių nustatyta tvarka.

3.3. Garantinio fondo lėšos ir už jas nupirkti vertybiniai popieriai priklauso Biržos nariams bendrosios dalinės nuosavybės teise. Garantinio fondo lėšas ir už jas nupirktus vertybinius popierius, tenkančius kiekvienam Biržos nariui, apskaito VVPB Rinkos priežiūros departamentas.

3.4. VVPB valdo Garantinį fondą sudarantį turtą patikėjimo teisės pagrindu. Garantinio fondo lėšos ir už jas nupirkti vertybiniai popieriai saugomi atskirose lėšų ir vertybinių popierių sąskaitose, kurias pasirinktame Lietuvos Respublikoje įregistruotame banke arba užsienio banko skyriuje atidaro ir patikėjimo teise valdo VVPB. Vertybiniai popieriai, įsigyti Garantinio fondo lėšomis apmokant už Biržos nario sudarytus sandorius jam laiku nesukaupus lėšų, gali būti saugojami Lietuvos centriniam vertybinių popierių depozitoriume specialioje vertybinių popierių sąskaitoje.

3.5. VVPB ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po kiekvieno kalendorinio metų ketvirčio pabaigos kiekvienam Biržos nariui pateikia ataskaitą apie jam priklausančią Garantiniame fonde ir kitų Baltijos

valstybių biržų garantiniuose fonduose esančių lėšų likutį, taip pat kitą informaciją, susijusią su Garantinio fondo valdymu ir panaudojimu per praėjusį kalendorinį metų ketvirtį.

3.6. Garantinio fondo lėšų pervedimo, konvertavimo ir kitos su Garantinio fondo valdymu ar panaudojimu susijusios išlaidos yra dengiamos iš Garantinio fondo lėšų, panaudojant kiekvienam Biržos nariui priklausančių Garantinio fondo lėšų dalį proporcingai bendram Biržos narių įmokų į Garantinį fondą dydžiui.

3.7. VVPB savo interneto tinklalapyje gali atskleisti informaciją apie Garantinio fondo dydį.

3.8. Jei Biržos narys Prekybos taisyklių nustatyta tvarka išbraukiamas ar pašalinamas iš Biržos narių, jis privalo pabaigti vykdyti visus finansinius įsipareigojimus VVPB ir Garantinio fondo atžvilgiu. Garantiniame fonde esančių Biržos nario lėšų likutis jam gražinamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo visų įsipareigojimų VVPB ir Garantiniam fondui įvykdymo.

4. Biržos narių įmokos į Garantinį fondą

4.1. Biržos nariai įmokas į Garantinį fondą privalo pervesti eurais. Garantinis fondas yra formuojamas iš šių Biržos nario įmokų:

4.1.1. Pradinės įmokos;

4.1.2. Periodinės įmokos;

4.1.3. Ypatingosios įmokos;

4.1.4. Kitų lėšų, kurių pervedimas į Garantinį fondą yra numatytas šiose Taisyklėse.

4.2. Pradinė įmoka – tai įmoka, kurią į Garantinio fondo sąskaitą privalo įmokėti kiekvienas naujas Biržos narys prieš įgydamas teisę dalyvauti VVPB prekyboje. Pradinės įmokos dydis yra 5 000 eurų.

4.3. Periodinė įmoka – tai įmoka, kuri apskaičiuojama po kiekvieno kalendorinio pusmečio vadovaujantis šių Taisyklių 1 priedu ir atsižvelgiant į Biržos nario prekybos apyvartos padidėjimą ar sumažėjimą Baltijos valstybių biržose per paskutinį kalendorinį pusmetį. Apskaičiuota periodinė įmoka parodo, kokio dydžio turi būti bendra Biržos nario į Garantinį fondą pervesta suma, įskaitant Biržos nario sumokėtą pradinę įmoką, ypatingąją įmoką ir kitas lėšas, kurių pervedimas į Garantinį fondą numatytas šiose Taisyklėse. Periodinės įmokos dydis turi būti ne mažesnis nei pradinės įmokos dydis, nustatytas šiose Taisyklėse.

4.4. Į Garantinio fondo sąskaitą VVPB nurodytais terminais Biržos narys privalo pervesti tik tą periodinės įmokos dalį, kuri viršija pasibaigusio kalendorinio pusmečio paskutinę dieną buvusį Biržos nario Garantinio fondo lėšų likutį. Jeigu apskaičiuota periodinė įmoka yra mažesnė nei pasibaigusio kalendorinio pusmečio paskutinę dieną buvęs Biržos nario Garantinio fondo lėšų likutis, VVPB informuoja Biržos narį apie galimybę susigrąžinti atitinkamą dalį į Garantinį fondą pervestos sumos. Tačiau jeigu apskaičiuotas periodinės įmokos dydis skiriasi nuo pasibaigusio kalendorinio pusmečio paskutinę dieną buvusio Biržos nario Garantinio fondo lėšų likučio ne daugiau kaip 100 eurų ar 2 procentais, tai laikoma, kad periodinės įmokos dydis Biržos nariui nepasikeitė ir jokios sumos į Garantinį fondą nei mokamos, nei iš jo gražinamos.

4.5. Ypatingoji įmoka – tai įmoka, kurią į Garantinio fondo sąskaitą Biržos narys privalo įmokėti pagal individualų VVPB valdybos priimtą sprendimą. Garantinio fondo ypatingosios įmokos dydį, mokėjimo tvarką ir terminus VVPB valdyba nustato kiekvienam Biržos nariui individualiai, atsižvelgdama į Biržos nario prekybos apyvartos padidėjimą Baltijos valstybių biržose, sudaromų sandorių dydį ir skaičių, teisinius reikalavimus dėl Garantinio fondo dydžio, paraiškų dėl narystės kitose Baltijos valstybių biržose pateikimą, taip pat į kitas aplinkybes, lemiančias poreikį padidinti Garantinio fondo dydį. Be kitų aplinkybių, VVPB valdyba gali priimti sprendimą, įpareigojantį Biržos narį įmokėti ypatingąją įmoką tuo atveju, kai Biržos narys yra įsipareigojęs veikti kaip kainos stabilizavimo agentas pasibaigus viešajam akcijų siūlymui, taip pat kai Biržos narys dažnai neužtikrina, kad būtų laiku atsiskaitoma už automatinio įvykdymo sandorius, ir kitais atvejais. Jei valdybos sprendime nenustatyta kitaip, Biržos narys ypatingąją įmoką privalo pervesti į Garantinio fondo sąskaitą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas, jei pranešime apie ypatingąją įmoką nenustatyta kita diena.

5. Biržos nario įmokų į Garantinį fondą ir kitų Baltijos valstybių biržų garantinius fondus mokėjimo ypatumai, kai Biržos narys yra kelių Baltijos valstybių biržų narys

5.1. Biržos narys, kuris yra daugiau nei vienos Baltijos valstybių biržų narys arba yra pateikęs narystės paraišką daugiau nei vienoje Baltijos valstybių biržoje, visus Baltijos valstybių biržų garantinio fondo formavimo ir naudojimo tvarką reglamentuojančiose taisyklėse nustatytus mokėjimus, mokamus į skirtingus Baltijos valstybių biržų garantinius fondus, perveda Biržos nario buveinės biržai. Biržos nario buveinės birža, vadovaudamasi Bendradarbiavimo sutartimi, organizuoja gaunamų mokėjimų pervedimą konkrečiai Baltijos valstybių biržai. Įmokos, pervestos į konkrečios Baltijos valstybių biržos garantinį fondą, laikomos to garantinio fondo dalimi ir jų valdymo bei naudojimo tvarką reglamentuoja tos konkrečios Baltijos valstybių biržos taisyklės ir toje valstybėje galiojantys teisės aktai.

5.2. Tuo atveju, kai naujas Biržos narys taip pat yra ir Talino, ir (arba) Rygos vertybinių popierių biržos narys arba yra pateikęs šioms biržoms narystės paraišką, šių Taisyklių 4.2 punkte nurodyta pradinė įmoka dalijama į lygias dalis, kurių kiekviena yra laikoma atskiros Baltijos valstybių biržos garantinio fondo dalimi. Jeigu Biržos nario buveinės birža yra VVPB, ji atitinkamas pradinės įmokos dalis perveda į Talino ir (arba) Rygos vertybinių popierių biržos garantinį fondą, kaip numatyta Bendradarbiavimo sutartyje. Jeigu Biržos nario buveinės birža yra Talino ir (arba) Rygos vertybinių popierių birža, Biržos nario buveinės birža atitinkamą pradinės įmokos dalį, kuri laikoma VVPB Garantinio fondo dalimi, perveda VVPB.

5.3. Tuo atveju, kai Biržos narys taip pat yra ir Talino, ir (arba) Rygos vertybinių popierių biržos narys, šių Taisyklių 1 priede nustatyta tvarka apskaičiuota periodinė įmoka dalijama į dalis Bendradarbiavimo sutartyje nustatyta tvarka, priklausomai nuo Biržos nario prekybos apyvartos skirtingose Baltijos valstybių biržose, ir kiekviena tokia periodinės įmokos dalis yra laikoma atskiros Baltijos valstybių biržos garantinio fondo dalimi. Jeigu Biržos nario buveinės birža yra VVPB, ji atitinkamas periodinės įmokos dalis perveda į Talino ir (arba) Rygos vertybinių popierių biržos garantinį fondą, kaip numatyta Bendradarbiavimo sutartyje. Jeigu Biržos nario buveinės birža yra Talino ir (arba) Rygos vertybinių popierių birža, Biržos nario buveinės birža atitinkamą periodinės įmokos dalį, kuri laikoma VVPB Garantinio fondo dalimi, perveda VVPB.

5.4. Atsižvelgdama į Bendradarbiavimo sutarties nuostatas, VVPB:

5.4.1. Praneša Biržos nariui, kad jis privalo mokėti garantinio fondo įmoką į kitų Baltijos valstybių biržų garantinius fondus;

5.4.2. Organizuoja ir užtikrina įmokų, kurios turi būti įmokėtos į kitų Baltijos valstybių biržų garantinius fondus, pervedimą po to, kai Biržos narys perveda įmoką VVPB;

5.4.3. Praneša Biržos nariams apie kitų Baltijos valstybių biržų garantiniuose fonduose esančias lėšas, kurios gali būti grąžintos Biržos nariams, ir Biržos nario prašymu organizuoja tokių lėšų grąžinimą arba pervedimą atitinkamai iš vienos Baltijos valstybių biržos garantinio fondo į kitos Baltijos valstybių biržos garantinį fondą;

5.4.4. Kartu su kitomis Baltijos valstybių biržomis organizuoja Biržos nario pradinės, periodinės ir ypatingosios garantinio fondo įmokų apskaitą ir, esant reikalui, perveda jas į kitų Baltijos valstybių biržų garantinius fondus;

5.4.5. Kartu su kitomis Baltijos valstybių biržomis atlieka periodinių įmokų apskaičiavimus;

5.4.6. Kartu su kitomis Baltijos valstybių biržomis vykdo užsienio valiutos keitimo sandorius pagal lėšas pervedančios Baltijos valstybių biržos šių Taisyklių 3.4 punkte nustatyta tvarka pasirinkto komercinio banko paskelbtą valiutos keitimo kursą.

6. Garantinio fondo lėšų panaudojimas

6.1. Garantinio fondo lėšos, reikalingos lėšų arba vertybinių popierių trūkumui atsiskaitant už VVPB sudarytus automatinio įvykdymo sandorius padengti, yra naudojamos Atsiskaitymų už Vilniaus vertybinių popierių biržoje sudarytus sandorius taisyklių nustatyta tvarka.

6.2. Lėšų trūkumas pirmiausia padengiamas iš Biržos nario, savo atsiskaitymų sąskaitoje nustatytu laiku nesukaupusio atsiskaitymui už automatinio įvykdymo sandorius reikiamos sumos, bendros į Garantinį fondą pervestų įmokų sumos.

6.3. Tais atvejais, kai bendros Biržos nario į Garantinį fondą pervestų įmokų sumos lėšų trūkumui padengti nepakanka, likusi trūkstamų lėšų dalis yra dengiama iš kitų Biržos narių į Garantinį fondą pervestų įmokų proporcingai šių įmokų dydžiui.

6.4. Vertybiniai popieriai, įsigyti Garantinio fondo lėšomis apmokant už sandorius, kurių atsiskaitymui laiku nebuvo sukauptos lėšos, VVPB Rinkos priežiūros departamento sprendimu parduodami kiek įmanoma greičiau po jų įsigijimo. Vertybiniai popieriai parduodami per šių

Taisyklių 3.4 punkte nustatyta tvarka pasirinktą Biržos narį, o už juos gautos lėšos pervedamos į Garantinį fondą.

6.5. Pelnas, gautas parduodant vertybinius popierius, įsigytus Garantinio fondo lėšomis apmokant už sandorius, kurių atsiskaitymui laiku nebuvo sukauptos lėšos, pervedamas į Garantinio fondo sąskaitą ir paskirstomas tarp Biržos nariams priklausančių Garantinio fondo dalių proporcingai bendram Biržos narių įmokų į Garantinį fondą dydžiui. Atsiskaitymų neįvykdžiusiam Biržos nariui atitinkama lėšų suma nepriskaičiuojama.

6.6. Nuostolį, susidariusį parduodant vertybinius popierius, įsigytus Garantinio fondo lėšomis apmokant už sandorius, kurių atsiskaitymui laiku nebuvo sukauptos lėšos, privalo padengti atsiskaitymų neįvykdęs Biržos narys ne vėliau kaip per 3 darbo dienas po nuostolio atsiradimo dienos. Nuostolio dalis, viršijanti bendrą atsiskaitymų neįvykdžiusio Biržos nario Garantinio fondo įmoką, padengiama kitiems Biržos nariams priklausančiomis Garantinio fondo dalimis, proporcingai bendram Biržos narių įmokų į Garantinį fondą dydžiui, kol atsiskaitymų neįvykdęs Biržos narys visiškai padengs susidariusį nuostolį. VVPB Rinkos priežiūros departamentas nuostolio atsiradimo dieną apskaičiuoja nuostolio dydį, išskaičiuoja jį iš Biržos narių Garantinio fondo dalių ir apie jo dydį tą pačią dieną raštu praneša atsiskaitymų neįvykdžiusiam Biržos nariui.

7. Garantinio fondo lėšų investavimas

7.1. VVPB valdybos sprendimu Garantinio fondo lėšos gali būti laikomos banke pagal indėlio sutartį arba investuojamos į Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės, jos regiono ar vietos valdžios institucijos arba tarptautinės organizacijos išleistus skolos vertybinius popierius.

7.2. VVPB valdyba turi teisę pasirinkti Biržos narius, tarpininkausiančius investuojant Garantinio fondo lėšas.

7.3. Sutartis su Biržos nariais, pasirinktais tarpininkauti investuojant Garantinio fondo lėšas, pasirašo VVPB prezidentas.

7.4. Pajamas ir nuostolius, gaunamus iš investicijų į vertybinius popierius ar indėlių banke, išlaidas, susijusias su vertybinių popierių ir lėšų operacijomis, bei vertybinių popierių ir lėšų saugojimu paskutinę kiekvieno kalendorinio mėnesio darbo dieną tarp Biržos nariams priklausančių Garantinio fondo dalių paskirsto VVPB Rinkos priežiūros departamentas proporcingai bendram Biržos narių įmokų į Garantinį fondą dydžiui.

7.5. Vertybiniai popieriai, į kuriuos investuotos Garantinio fondo lėšos, gali būti įkeičiami siekiant gauti grynųjų lėšų, reikalingų lėšų trūkumui atsiskaitymams už VVPB sudarytus sandorius padengti.

7.6. VVPB valdyba gali nustatyti išsamesnę Garantinio fondo lėšų bei turto saugojimo ir investavimo tvarką.

8. Biržos nario finansinių įsipareigojimų nevykdymas

8.1. Tuo atveju, kai Biržos narys laiku neperveda šių Taisyklių 4.1 punkte nurodytų įmokų, jis privalo nuo laiku nepervedtos sumos mokėti į Garantinį fondą 0,04% dydžio delspinigius už kiekvieną uždelstą dieną. Delspinigių sumokėjimas neatleidžia Biržos nario nuo įsipareigojimo pervesti šių Taisyklių 4.1 punkte nurodytas įmokas vykdymo.

8.2. Biržos nario į Garantinį fondą įmokėti delspinigiai paskirstomi tarp Biržos nariams priklausančių Garantinio fondo dalių proporcingai bendram Biržos narių įmokų į Garantinį fondą dydžiui. Biržos nariui, laiku neįvykdžiusiam savo įsipareigojimų, atitinkama lėšų suma nepriskaičiuojama.

8.3. Jeigu Biržos narys laiku neperveda Taisyklių 4.1 punkte nurodytų įmokų, VVPB valdyba taip pat turi teisę sustabdyti Biržos nario teisę dalyvauti VVPB prekyboje.

Valdybos pirmininkė

Arminta Saladžienė

Periodinės įmokos apskaičiavimo tvarka

1. Vidutinės Biržos nario dienos apyvartos apskaičiavimas

Vidutinė Biržos nario dienos apyvarta apskaičiuojama pagal šią formulę:

$$A = \frac{B}{n}$$

kur:

A – Biržos nario nuosavybės arba skolos vertybinių popierių vidutinė dienos apyvarta,

B – bendra Biržos nario nuosavybės vertybiniais popieriais (apskaičiuojant nuosavybės vertybinių popierių vidutinę dienos apyvartą) arba skolos vertybiniais popieriais (apskaičiuojant skolos vertybinių popierių vidutinę dienos apyvartą) su kitais Biržos nariais automatinio pavedimų įvykdymo metu sudarytų pirkimo ir pardavimo sandorių apyvarta per paskutinį kalendorinį pusmetį visose Baltijos valstybių biržose,

n – prekybos dienų skaičius, kuriomis Biržos narys pirko ir (arba) pardavė nuosavybės vertybinius popierius (apskaičiuojant nuosavybės vertybinių popierių vidutinę dienos apyvartą) arba pirko ir (arba) pardavė skolos vertybinius popierius (apskaičiuojant skolos vertybinių popierių vidutinę dienos apyvartą) per paskutinį kalendorinį pusmetį visose Baltijos valstybių biržose.

2. Garantinio fondo periodinės įmokos nuosavybės vertybinių popierių dedamosios apskaičiavimas

Garantinio fondo periodinės įmokos nuosavybės vertybinių popierių dalis apskaičiuojama pagal šioje lentelėje esančias reikšmes:

Procentinė išraiška		Nuosavybės vertybinių popierių vidutinė dienos apyvarta per praėjusį kalendorinį pusmetį			
P1	10 %	nuo	0 eurų	iki	125 000 eurų
P2	1 %	nuo	125 000 eurų		

Jei Biržos nario vidutinė dienos apyvarta A mažesnė nei 125 000 eurų, periodinė įmoka SN apskaičiuojama pagal formulę:

$$SN = A * P1/100.$$

Jei Biržos nario vidutinė dienos apyvarta A didesnė nei 125 000 eurų, periodinė įmoka SN apskaičiuojama pagal formulę:

$$SN = 125000 * P1/100 + (A - 125000) * P2/100.$$

3. Garantinio fondo periodinės įmokos skolos vertybinių popierių dedamosios apskaičiavimas

Garantinio fondo periodinės įmokos skolos vertybinių popierių dalis apskaičiuojama pagal šioje lentelėje esančias reikšmes:

Procentinė išraiška		Skolos vertybinių popierių vidutinė dienos apyvarta per praėjusį kalendorinį pusmetį			
P3	0,25%	nuo	0 eurų		

Periodinė įmoka SK apskaičiuojama pagal formulę:

$$SK = A * P3 / 100 .$$

4. Garantinio fondo periodinės įmokos apskaičiavimas

Garantinio fondo periodinė įmoka apskaičiuojama pagal formulę:

$$S = SN + SK .$$